

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP.

X. évfolyam.

FIUME, szerda 1913. szeptember 17.

210. szám.

Megjelenik naponta a délutáni órákban.
Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229)
Fiume, Gradinata del Sasso Bianco 3, I. em.

Nyomda telefonszáma (lapzártá előtt) 400.

Felolós szerkesztő:
MURAI JENŐ.

Előfizetési ár helyben és vidéken:
Egész évre 24 kor. | Negyedévre 6 kor.
Félévre 12 kor. | Egy órára 2 kor.
Egyes szám ára Fiumében 6 fillér.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 60 fillér.

Egy és más dolgok Horvátországból.

Írta: Kóródy Miklós.

Azt már láttuk, hogy a balkáni népek nagy válságokon mentek keresztül s azt is tudjuk, hogy itt délszláv mozgalomról van szó. Hogy van, mint van a balkáni népek dolga s hogy lesz, mint lesz később, e tekintetben sem ítéletet, sem jóslatot mondani nem indokolt. Akik abban az optimista véleményben örvendeznek, hogy a balkáni népek összeveszttek s emiatt sohasem fogják egymást megérteni s hogy ügyes dolog volt őket összeveszteni, azok csak örüljenek e máról-holnapra élő tüneteskének. Aki azonban a történelembe betekint, az látja, hogy Franciaország, Németország és Olaszország noha az egyes részek egymással századokon át viaskodtak, végül, — a faji erő hatalma alatt később egységes nagy államokká forrtak össze s hogy ez a Balkán szlávjaival is megtörténjék, annak aligha vannak komoly akadályai s akkor, amikor a föld legnagyobb területű egységes államát, Oroszországot szlávok alkotják, merőben érthetetlen az a soha senki által át nem gondolt s folyton szajkólt megjegyzés, hogy a szlávok állam alkotására nem képesek. Szóval van okunk számolni a körülménnyel, amely

„A Tengerpart“ tárcája

A fehérruhás asszony.

Egy dán nővel állottam a strandon. Martinának hívták. Együtt bámultuk a tenger végtelenségét és hallgattuk a hullámok csapkodásait. Martina állandóan nyugodt volt. A tenger végtelenségének, a hullámok csapkodásainak poézise nem hatotta őt meg. Igazi északi nő volt. Mindig másokról beszélt, sohasem magáról, mindig Párisra gondolt, sohasem az otthonára. Mindenről oly nyugodtan beszélt, mintha sohasem lett volna része lelki emóciókban.

Leültem a strand egy padjára: nem néztem többé a tengerre, izgatott az a mély-séges költészet, ami ebben a végtelenségben és a természet eme zürzavaros morajlásában rejlett. A dán nő csak bámult előre.

— Miért néz oly sokáig — kérdeztem.
— Olyan szép ez! Miért nem néz maga is?

— Izgat engem a tenger. Ugy érzem, mintha magába vonzana ez a végtelen világ.

— Nézzen csak oda — szólott Martina — az a fehérruhás nő is hogy bámulja a tengert: úgy áll ott, mint valami szobor.

A fehérruhás nő tíz perc múlva elöttünk ment el. Ismertük mindketten. Engem megszólított:

— Miért fordul el a tengertől? Talán fél tőle?

délszláv alakulásként a szemünk előtt folyik le.

Magyarországra e tünemény egyáltalán nem közömbös. Történelmileg és jogilag 800 év óta tartományunk Horvátország: lakossága általában szláv és e szláv népség fogja körül egyetlen kis tengerpartunkat, Fiumét. Azaz: hazánk politikai egysége és gazdasági életünk egyik legerősebb oldala bizonyos viszonyban áll a szláv mozgalommal s a hazánk ellen épen Horvátországban folyó agitációt ismerjük. Nem közömbös ennél fogva, hogy a magyar kormány tesz-e valamit e veszedelmes eszméáramlat ellen, — hazánk védelmére.

A magyar lapok gyakran foglalkoztak azzal, hogy a horvát hatóságok üldözik a magyarokat, a horvát területen lakó szülők erőszakkal kényszerítették arra, hogy gyermekeiket horvát tannyelvű iskolába adják s népszámlálásnál egyszerűen hamis adatokat adtak a magyarokról azok számáról stb.

Hogy ez a körülmény nem tud szabadulni a politikától s arra ismét és ismét kitérni kénytelen, annak szolgáljon magyarázatul, hogy nálunk ezt a kérdést egészen politikai alapon kezelik s főleg az ellenzéki sajtó politikai tőkét igyekszik belőle csinálni. Nem így a miniszterium. Annak, miként alább kiderül, nagyon is kapóra jönne, hogy eldicsekedjék Horvátországban tett intézkedéseivel s még sokkal jobb anyag volna a koalíciós kormány szándékos cse-

— Nagyon izgat... — válaszoltam.

— Mégis furcsa, szinte borzalmas. Nem látni, hogy itt van, csak érezni... — Különösen emelt hangon mondta ezt. Érthetetlenül elsápadt. Köszönt és távozott.

— Miért kiabált úgy? — kérdezte tőlem Martina.

— Ugy látszik a hullámzás morajlását akarta tulkiabálni — válaszoltam unottan.

— Nagyon érthetetlen, szinte rejtélyes a viselkedése. Képzelve, tegnap ugyanúgy állott ott és órák hosszat bámult a tengerbe. Majd felém jött. Ugyanúgy olvastam, azt hiszem Diderot-t, s megszólított: — Ne olvasson kérem alkonyatkor — mondotta — megárt a szemének — s tovább ment. Mit gondol kérem hány éves lehet?

— Azt hiszem lehet úgy ötven éves — válaszoltam.

— Dehogy! Alig lehet negyven.

— Olyan fiatal is, meg nem is.

— Valóban — válaszolta Martina — reám is azt a benyomást tette, mintha a teste öreg s a lelke fiatal lenne.

Egyet tudunk és láttunk biztosan rajta, hogy a legdrágább fajtájú fehér ruhákban és fehér köpenyekben jár.

A Nap letűnt a tenger végtelenségében. Buesut mondtam Martinának:

— Haza megyek — mondottam — sürgős levelet kell írnom, azt akarom, hogy az első gyorsvonattal elvigyék.

— Martina minden este belátogatott hozzám. Együtt laktunk a „Fortuna“ pensió-

lekményeit, amelyek többek mint politikai, t. i. óriási hibák, baklövések voltak, most felhajtani és az ellenzék nyakába zudítani, de sem az egyiket, sem a másikat nem teszi, mert jól átgondolt akcióját, — habár neki haszna is volna belőle, — veszélyeztetné s inkább lemond a párthaszonról, csak az ügynek ne ártson, ami nagy bölcsesség jele s ebből mások is tanulhatnak. Itt van az oka annak, hogy a mikor mi kulturális szempontból nézzük a kérdést, akaratlanul a politika berkeibe tévedünk.

Ugy állt ugyanis a helyzet, hogy 4 évvel ezelőtt a koalíciós kormány csendesíteni akarta a dühtől tomboló horvátokat s ez okból a Horvátországban lakó magyarokat egészen sorsukra bízta, amit úgy is mondhatnánk, hogy a horvát politikának azokat feláldozta, tudjuk, hogy merőben sikertelenül.

Az egyik horvát osztályfőnök kiadott egy rendeletet, hogy a gyermekeknek négy kilométernél nagyobb távolságra nem szabad iskolába menni, aminek az volt a célja, hogy a szerteszéjjel lakó magyar gyermekek kénytelenek legyenek a körzetükbe eső horvát iskolába járni.

Továbbá: a Julián egyesület szüntelenül sürgette, hogy az állam adjon neki pénzt iskolák felállítására, de sikertelenül. Itt aztán egy igen érdekes kulissza titkot tudtunk meg. A magyar újságolvasó közönség bizonytalanság emlékszik még, hogy a koalíciós kormány idejében Tisza István gróf,

ban. Szobánk egymás mellett volt.

A hidegvérű, mindig nyugodt dán nő ez alkalommal sápadtan, látható izgalommal jött be hozzám s mintha fáradt lett volna, egy fotellba vetette magát:

— Képzelve, velem volt. Sokáig beszélgettünk...

— Kivel? — kérdeztem esodálkozva.

— A fehérruhás nő. Nemsokára azután, ahogy maga elment — egész sötét volt már — hozzám jött, leült a padra s kérdezte, hová ment maga?

— Hazament levelet írni — mondottam.

— Istenem, milyen kedves dolog is az — válaszolta a fehérruhás nő — ha van kinek levelet küldeni, valakit a tenger mellől üdvözölni...

Erre én azt kérdeztem tőle:

— És ön asszonyom egészen egyedül van itt?

— Igen, egészen egyedül vagyok — mondotta, hosszú, nehéz sóhajjal.

— A kedves férje bizonyára otthon maradt? — kérdeztem gyanútlanul.

— Ugyan? — válaszolta erőltetett nyugalommal, de azért remegő hanggal — a férjem meghalt már.

— De asszonyom, én úgy sejttem, hogy ön egy izben a férje megérkeztét jelezte a hotel portásának?

Nevetett. Valósággal elremitett a nevetésével, mintha hipnotikus álomban nevetett volna. Majd minden átmenet nélkül folytatta:

— Nagyon sokat utazom. Az orvosom

mostani miniszterelnököt megelőző miniszterelnöksége idejéből fennmaradt titkos kiadások miatt felelősségre vonták, sőt a számvevő bizottság elé idézték, ott ő meg is jelent s bár elismerte, hogy 200.000 koronát kiutalt, de azt, hogy milyen célra, nem volt hajlandó megmondani. Mi most hiteles forrásból tudjuk, hogy ezen összeget a Julián egyesületnek utalványozta, de nemcsak ezt, hanem jóval többet is. Ugy látszik a koalíció bizalmas uton megtudta miről van szó, mert egyszerre elhallgatott a gyanúsítás, sőt attól tarthattak, hogy ha kisül a tény, ez Horvátországban felháborodást, nálunk pedig Tiszának népszerűsége hoz. Tehát egyszerre elült a vád.

Mivel a Julián-egylet kellő támogatásban nem részesült, a vasut iskolái pedig csak 4 kilométerről hoztak és hozhattak gyermekeket, valóban indokolt volt a magyar lapokban felhangzó panasz, hogy Horvátországban üldözik a magyar iskolát s a kormány nem tesz semmit. Csakhogy amikor ez kisült, akkor nem a bajt előidéző kormány volt már hivatalban, hanem a Khuenféle. Semmi sem volt sürgősebb, mint e hibákat a tényleges kormány nyakába varrni. Most pedig hogyan áll a helyzet? Mert ne feledjük, hogy egyes intézkedések kiküszöbölésére s új intézkedések életbeléptetésére idő kell. Azt a 4 kilométeres iskolarendeleetet pl. hiába helyezik hatályon kívül pl. októberben, jövő szeptemberig így sem fognak a gyermekek más iskolába menni stb. A rendeletet a legutóbbi bán-helyettes Unkelhauser dr. hatályon kívül helyezte de itt egyéb intézkedésekre is volt szükség. A vasuti üzletvezetőségek utasítást kaptak, hogy tekintet nélkül arra, vajjon a magyar gyermek vasuti-e vagy nem, a fő, hogy magyar legyen, ingyen szállítsák a vasuti iskolákhoz s ma úgy áll a helyzet, hogy a reggeli és esti vonatok egyes, nagyobb vasuti iskolákhoz s onnan vissza, amelyekben a tanítás nyelve magyar, öt-patszáz gyermeket szállítanak. Ott az iskolában napközi ottho-

azt mondotta, hogy utaznom kell, új impressziókat kell szereznem. Valahányszor megérkezem valahová, mindig azt képzelem, hogy a férjem utánam jön. Nagyon félek attól a tudattól, hogy az emberek magányos nőnek tekintenek, ezért is hitetem el, hogy férjem van. Annyira szokássommá vált, hogy a vendéglőben, a kávéházban, a hotelben, mindenütt helyet hagyok magam mellett szegény, boldogult férjem számára. Ugy ülök ott, mintha őt várnám, pedig szegény férjem meghalt.

Képzeli, hogy ez az érthetetlen gondolkodás mennyire megdöbbentett.

Majd ezt kérdeztem tőle:

— Vannak gyermekei?

— Ninesenek! — mondotta ő. — Meghaltak mind. Négy gyermekem volt s mind meghalt. A betegségük apjuktól örökölték. Fiatalon haltak meg. Tizenhat-tizenöle évesek voltak akkor. Egymásután hagytak itt. Irtózatos volt az első pusztulása: mellette voltak a világ leghíresebb orvosai. Meghalt; alig tudtam elviselni. Meghalt a második is. Láttam már az egész család sorsát. Halottnak képzeltem a másik kettőt is, pedig egészségesek voltak. Nemsokára elpusztultak ők is rövid egymásutánban...

Martina halványan, meghatottan nézett reám. Nagyon meghatotta a fehérruhás asszony beszéde, amit most ismételt előttem.

— Elmenekültem, elfutottam tőle — folytatta Martina — nem tudtam tovább hallgatni az élet történetét.

Majd kezébe temetett arccal kérdezte mintegy önmagától:

— Hogy is lehet így élni? Hogyan járhat az az asszony fehér ruhában? Hogyan nézheti a tengert? Hogyan hallgathat muzsikát?...

Else Feldmann.

nek vannak berendezve, a gyermekek napi husz fillérért ebédet kapnak, de ha a gyermek nem tud fizetni, akkor ingyen is odaülhet az ebédhez. A lelkészek és tanítók bizalmas utasítást kaptak, hogy ahány ember csak folyamodik magyar tannyelvű iskoláért, azt mind vegyék fel, a vasut, vagy a Julián-egyesület költségére intézzék a folyamodványokat s mindent tegyenek meg, hogy a magyar gyermekek magyar iskolába kerüljenek. Könyvet, taneszközt a vasut, vagy a Julián-egyesület ad. Az ilyen iskolák száma Horvátországban 100 körül van, a tanítók száma közel háromszor annyi. Tudnunk kell, hogy a Julián-egyesület iskolái egy-két tanítósak, ellenben a vasuti iskolák 8—10 tanítósak, nagy körzetek számára. Érdekes, hogy a horvát hatóságok mesterségesen akarták megakasztani a magyarok számára megállapítását s pl. Humiliáni faluról a kimutatás úgy szölt, hogy egy magyar sem lakik benne s most kisült, hogy a falu tiszta magyar, egy lélek sincs, aki nem volna magyar s ilyen elsikkasztások napról napra derülnek ki. Ez az irányzat, hogy mindinkább nagyobb védelemben részesül a Horvátországban valóságos üldözést szenvedő magyarság, mindössze három éves, tehát tisztán a mai annyira gyűlölt rendszernek alkotása.

Még van egy igen érdekes intézkedés.

A horvát középiskolai törvény szerint nem lehetett volna Horvátországban magyar tannyelvű középiskolát felállítani. Ez évben történt meg eme hiány pótlása oly módon, hogy Zágrábban és Eszéken magyar tannyelvű polgári iskolát állítottak fel, a melyek úgy vannak szervezve, hogy a gimnáziumot és főreáliskolát helyettesítsék s pedig a bifurkáció szerint, bizonyos tekintetben az angol középiskola mintájára.

A tanuló szabadon választ már az I. osztályban, hogy mint polgárista gimnázium, vagy reáliskola felé akar-e haladni. Választása szerint az I. osztályban vagy németet, vagy latint kezd tanulni. A gimnázista aztán a III.-ban németet, a reálista ugyanott a franciát kezdi tanulni s így halad tulajdonképpen trifurkációs rendszerrel a hatodikig. Egyelőre nincs eldöntve, hogy a VII. és VIII. osztályban mi lesz. Nagyon várják a Horvátországban élő magyarok a Pius internátus teljes kifejlődését és azt igénybe is fogják venni nagy számban.

Ezek történetek Horvátországban az utóbbi három év alatt. Gyökerében támadni meg a bajt, azt a roppant gyűlöletet a mi horvát testvéreinkben, ellenünk kifejlődött s ezzel szemben megvédeni a Horvátországban élő magyarokat.

Annak az ideje is nemsokára el fog következni, hogy az így megkezdett munka további célok felé is folytassék. Forráson, akitől az adatokat vettem, a legnagyobb bámulattal említette, hogy mialatt Horvátországban ők agyondolgozzák magukat, azalatt itthon tudomást sem vesznek róluk, holott legalább a közvélemény támogatására szükségük lenne.

De hogyan lehessen támogatni egy vérbe menő hazafias cselekedetet, ha azt a Tisza kormány és a munkapárt csinálja?

Vigye el az ördög a 800 éves tartományt, üsse a kő a Horvátországba tévedt magyarokat és sülydjen el a magyar tengerpart, ha a fentnevezettek csinálják ott a jó intézkedéseket, nekünk nem kellenek.

„Atok fogta meg a magyart, mert az soha együtt nem tart.”

Ujdonságok.

Tájékoztató.

— A kir. kormányzó magánfeleket fogad: szerdán d. e. 10—12 óra között.

— A tengerészeti hatóság épületében levő m. kir. biológiai állomás és aquárium díjtalanul megtekinthető naponta d. e. 10-től 1 óráig és d. u. 3-tól 6-ig.

— A népkert (Giardino publico) nyitva van este 10 óráig.

— A temető naponta d. u. 6 óráig látogatható.

— ACunard magyar-amerikai vonal ki-vándorló gőzösei a kikötőben való időzésük alkalmából megtekinthetők a megérkezési és indulási napok kivételével reggeltől estig. Jegyek az Adria palota portásánál 60 fillérért kaphatók.

— A tersattói Frangepán-vár naponta megtekinthető egy korona beléptidij ellenében. (Feljárt a susáki hiddal szemben levő lépcsőn vagy kocsin a susáki Boulevard-on.)

— József főherceg díszkertje (a kormányzó palota mellett) megtekinthető a feleséges család távollétében hétköznapiokon reggeltől estig. Vasárnap a kert zárva van. Beléptidij nincs.

— A Danubius-hajógyár telepe, a rizshántológyár, a papirgyár, kőolajfinomítógyár, a torpedógyár és a susáki Litorale konzervgyár csak az illető gyárvezetőségek speciális engedelmével tekinthetők meg.

— Az „Adriatica“ cognacgyár gyártelepe megtekinthető reggel 9 órától 12-ig és d. u. 3 órától 6-ig.

— A kivándorlási ház megtekintésére (Via Industria) a kir. kormányzóság ad ki belépőjegyeket.

— A városi könyvtár naponta d. u. 5-től 8-ig áll a közönség rendelkezésére.

A LOTTÓJÁTÉK.

A lottójátékot nemrég eltörölték, hogy behozzák a kevésbé jó osztályosjátékot. A nép, az isteni nép sehogysem tud megbarátkozni az új szerencsejátékkal és visszavánja a régi rendet. De hiába kívánja, a kormánynak jól jövedelmez az osztályosjáték. Mit tesz tehát az isteni nép? Maga csinál lottójátékot.

Fiumében pld. gyönyörűen virágozik a lottójáték. A rendőrség rájött, hogy az óvárosban pld. 5—6 fillérékért szerezhet tyukot, kacsat, libát és hasonló jókat az, akire Fortuna istenasszonya rámosolyog. Az isteni nép ugyanis kisorsol. Egy papirlapra felír 90 számot, amelynek darabja pld. 6 fillér. Így bevesz 5.40 fillért. Akinek a számát kihúzzák, az 6 fillérért tyukhúst eszik, ha éppen tyukot találtak kisorsolni. Így a kisorsoló és a nyerő jól jön ki, a többi 89 pedig jól mulatott 3 krajcárért.

Am a rendőrség, amelynek ős idők óta nincs érzéke a jó és szép iránt, görbe szemmel nézi ezt a népjátékot és irtó háborut izent a leleményes szerencsejátékosok ellen. Szemfüles detektívek lesik, hogy ki akar megint kacsat, libát, tyukot és hasonló jókat 3 krajcárért valakinek a nyakába szólni. Jaj lesz neki, ha elesipik. De hogy a szerencsejáték folyani fog az óvárosban a rendőrség ellenére is, arról garantálunk.

— A kormányzó a városházán. Wickenburg István gróf kormányzó tegnap délután megjelent a városházán és megvizsgálta a városi pénztárt.

— Kitüntetés. Ő felsége Cunradi F. Radamának, a párisi Credit Lyonnais fiu-mej származású igazgatójának a vaskorona-rend nagykeresztjét adományozta.

— **Lunch a Lacromán.** Haus Antal el-
lentengernagy ma délben Wickenburg Ist-
ván gróf kormányzó tiszteletére a Lacroma
jachton lunch-öt adott. A kormányzó Villa-
nyi báró miniszteri titkár kíséretében jelent
meg. A lunch-re még Fuhrmann Ferenc mi-
niszteri tanácsos, a tengerészeti hatóság h.
elnöke volt hivatalos.

— **Vasuti kísérletek Fiumében.** Legkö-
zelebb érdekes vasuti kísérletek színhelye
lesz Fiume. Francia, olasz, orosz, német és
osztrák vasutasok jelenlétében egy olyan ta-
lálmányt mutatnak be, mely akár a Wes-
tingshouse, akár a Hardy-féle féken alkal-
mazható és az az előnye, hogy általa minden
kocsi külön fékezhető. Ebből a célból októ-
ber 1-én külön vonatok indulnak Fiuméből
Lies állomásra. A vonatokkal megy a szak-
értő bizottság is. Október 2-án a társaság
kirándul a Quarnerón, 3-án pedig a fiumei
vasutas kerület a vendégek tiszteletére disz-
közgyűlést tart.

— **A város közegészsége.** Az elmúlt hé-
ten a város területén 2 vörheny, 1 kanyaró,
2 difteritisz, 3 szamárhurut és egy gyer-
mekági láz fordult elő. A kórházba egy
hastifuszos és két trachomás beteget szál-
litottak.

— **Negyvenéves jubileum.** Negyven
éves szolgálati jubileumát ünnepelte ma
Barth József, a fiumei fővámszolgálat érde-
mes főellenőre és főpénzkezelője. Az ün-
nepéségen megjelent a tisztikar teljes száma-
ban a szeretetének és kartársi ragaszkodá-
sának tanujelül egy művészies emléktárgy
átadásával lepte meg a jubiléumát. Az ünne-
pelt érdemeit szép magvas beszéd kíséreté-
ben Balázs Gyula, a fiumei fővámszolgálat fő-
nöke méltatta.

Az állatkinzás. A Tengerpart f. hó 14-
ki számában azt olvasom, hogy immár a
madarakat is horoggal fokják. Hihetetlen és
megdöbbentő az a találatkonyság, amit em-
beri durvaság és lelketlenség az állatkinzás
terén felmutatni tud és az a kegyetlenség,
amit kieszelni képes. U. J., a panaszló levél
írója a rendőrszemhez felebb. E helyen
nehezen fog eredményt elérni. Nem a rend-
őrség vezetőségén mulik, biztos tudomásom
van arról, hogy a rendőröknek szigorú pa-
ranas adatott ki, hogy az állatkinzásokat
megakadályozzák. A hiba ott rejlik, hogy a
rendőr nem tudja, hogy mi minősíthető ál-
latkinzásnak. Így akárhány rendőr van, aki
nem tudja megérteni, miért ne üssék a lovat,
ha nem „megy”. Nézzük csak meg a rend-
őrség lovait, éppen ezeknek a farka van
legerősebben kurtítva, úgy, hogy a szegény
pára alig képes megmaradni a legyektől.
Alkalmam volt megfigyelni rendőröket, egy-
sem szólította meg meg a kocsi, ha etetés-
kor a zabját nem veszi ki a ló szájából, so-
ha sem láttam, hogy a rendőr rendre utasi-
totta volna azt, aki a csirkét a lábánál fogva
cipeli. Nem mulasztás ez, hanem hozzá nem
értés. Talán úgy lehetne megmagyarázni a
gyengébbeknek, hogy ami neked fáj, az az
állatnak is fáj.

— **A szatir.** B. M. 4 éves leánykát
vasárnap délután egy férfi a via delle Mura
egyik házában kapujába esaltta, ahol erkölcs
telen merényletet kísérelt meg rajta. A le-
ányka hazaérve elmondotta a dolgot szülei-
nek, akik orvoshoz vitték. Az orvos megál-
lapította, hogy a leánykának nem történt
baja. A rendőrség keresi az eldurvult em-
bert.

— **Haditengerészek kirándulása.** A pó-
lai haditengerészeti akadémia növendékei
tegnap a Zára torpedó iskolahajón Fiumé-
ba érkeztek. Egy napi itt-időzés után a
diákok ma visszatértek Pólába.

— **Vitorlás a dokkban.** A Sophocles
olasz vitorlást, mely — mint megirtuk —
84 napig jött Newyorkból Fiuméba, tegnap
dokkba vontatták, mert a nagy ut, melyen
többször vihar is utólte, annyira megvi-
selte, hogy javítani kell.

— **A kikötőből.** Szept. 16. Érkezett:
Stefánia magyar gőzös Bordeauxból, 3,51
hordó parafinnal, 5 hordó borral; Campania
osztrák gőzös Buenos-Ayresből, 2230 tonna
tengerivel; Buoni Genitori olasz gőzös Or-
tonából, üresen.

Indult: Cypria angol gőzös Liverpool-
ba, 1100 tonna cukorral, 160 tonna extrakt-
tal és 50 tonna magnezittel.

— **Halálos esés.** A Danubius-gyár ber-
gudii telepén ma reggel halálos szerencsét-
lenség történt. Kiss János somogy megyei
19 éves munkás a Szent-István dreadnought-
ton dolgozott. Munkaközben felmászott az
egyik mozgó hidra, de eleseszván, oly sze-
rencsétlenül bukott a mélybe, hogy halálra
zuzta magát. A rögtön megejtett vizsgálat
a szerencsétlenség okául Kiss vigyázatlan-
ságát állapította meg.

A gyár munkásai a gyász jelül a mai
napra abban hagyták a munkát.

— **Horvátok térfoglalása Pólában.** A
pólai olaszok, kik Fiumében tüntettek az itt
jogos magyar nyelv ellen, jól teszik ha ott-
hon a saját portájukon vigyáznak szerzett
ősi jogaikra. Hogy miért? Ime ezt írják Pó-
lából: Az itteni olaszok körében nagy az iz-
galom a miatt, mert a városi igazgatóbí-
zottság vezetője, Gorizutti báró, helytartó-
tanácsos, egy horvát egylethez átiratot in-
tézett horvát nyelven és azt hivatalosan
mint „kormánybiztos” irta alá, holott tud-
valevő, hogy a pólai hivatalos nyelv az olasz.
A tartományi választmány foglalkozni fog
e dologgal és nyomatékosan szándékozik
protestálni más nyelvnek hivatalosan való
használatá ellen.

— **Agyonütötte a villám.** A tegnapi vi-
har Drenova közelében emberáldozatot kö-
vetelt. A Perusich földműves családot a mező-
n érte az égiháború, ami elől sietve menekül-
tek hazafelé. De mert az eső nagy erővel
zuhogott, egy fa alá menekültek. És ez volt
a szerencsétlenségük, mert a villám éppen
abba fába esapott le, amely alatt Perusichék
meghúzódtak. A 12 éves Vince halva maradt
a helyszínen, míg édes anyja és bátyja esz-
méletüket veszítették, de csakhamar maguk-
hoz tértek és semmi bajuk sem lett.

— **Cigaretta-csempészet.** Triesztben
évek óta élénk cigaretta-csempészet folyik.
A pénzügyőrök nemrég egy Canarutto nevű
egyént tartóztattak le, aki a kincstárt állí-
tólag 120.000 koronaával károsította meg.
Tegnap egy Medanich János nevű embert
tartóztattak le, a midőn éppen csempészett
külföldi cigarettákat akart egy bankban a
hivatalnokoknak eladni. Ebben az egy eset-
ben a kincstár kárát 3—4000 koronára be-
csülik.

— **Érdekes színház.** Egy, a balkánfél-
szigeti utjáról ép visszatért francia keres-
kedelmi utazó, ki most Abbaziában pihen
ki fáradalmait, beszélte ott el A Tenger-
part munkatársának a következő érdekes
dolgokat:

A most megnagyobbodott Montenegró-
ba kezd bevonulni a nyugati kultúra min-
den alakjában. Így már színházi előadás is
volt az új királyság Virpazar nevű váro-
sában. Mig másutt a szerelem az örökös
téma, addig ott még mindig csak a hare-
dagasztja a kebleket. „Szkutari ostroma és
bevétel” volt a Virpazarban előadott da-
rab tárgya, melyre összesereglettek a he-
gyilakók és lélekzetüket visszafajtva lesték
a színpadon történő dolgokat. Valahányszor
álíg felfegyverzett esernagore hősök jelen-
tek meg a színen, taps és zsiviók hangzot-
tak fel, míg a törököket alakító színészeket
gúnyos és csufoló szavakkal illették. Mi-
dőn a török vezénylő tábornok lépett a szí-
re, egy hős junák, nem uralkodhatván érzel-
mei felett, kikapta revolverét övéből és rá-
fogta a török generálist ábrázoló színészre.
Csakis a jelenlevő kerületi kapitánynak kö-
szönhető, hogy vérontás nem történt. Pá-
holyából rákiáltott a fölemelkedő nézőre, a
ki nagy nehezen megnyugodott és leeresz-
tette a fegyvert.

A színen egy, a csatából sebesülten visz-
zatérő katona beszélte el a köréje gyűlő
népnek, hogyan vették be hősi rohammal a
Bardanjol-sánsokat. Ekkor a nézőközönség
köréből felemelkedik egy sebesült katona és
közbekiáltott:

— Nem igaz, nem is így volt, egészen
másképp volt. Én azt jobban tudom, mert én
igazán ott voltam, míg te csak egy közönsé-
ges svindler, csaló vagy, te nem voltál ott,
mert akkor én téged láttalak volna!

Csak nagynehezen lehetett a felhábo-
rodott hősnek megmagyarázni, hogy mi az
a poetica licencia.

— Hát beszéljétek, a mit akartok →
mondá — végre én tudom, hogy mégse úgy
volt! És ingerülten hagyta ott a színházat.

Következett volna az utolsó felvonás,
a melyben a történelmi igazsághoz híven,
Esszád pasa hosszu, de becsületes alku után
átadja Szkutarit és katonáival fegyveresen,
zászlósan kivonul Szkutariból. Ezt azonban
lehetetlen volt tigy előadni, tekintettel a né-
zőközönség felesigázott lelkiállapotára. A
színészek tehát megváltoztatták a finálét. A
montenegróiak rohammal vették be a várat
és az elesett törököket alakító, földön fekvő
színészek testein át, nyitott zászlókkal és
zeneszóval vonultak be Szkutariba, míg a
nézőközönség felállva velük együtt harsog-
ta a győzedelmi éneket!

Róth Lászlóról. Végre pár sor eredeti,
hiteles, tabi keletű érdekesség az eltűnt
Róth Lászlóról, a Tabi Ujság nyomán: Az
eltűnt nászutasról: Róth László tabi pék-
mesterről, dacára a szorgalmas és körülte-
kintő nyomozásnak, még mindig nem érke-
zett semmi hír. Családját, különösen édes-
anyját, a kiállott izgalmak nagyon megvi-
selték. Róth László nem vitte magával sem
az egész, sem a fél hozományt, sőt apósától
nem is fogadott el pénzt, még a nászut költsé-
geire sem. — Laptársunk nyomán bizo-
nyosan világosság derül az ügyre.

— **Eltűnt fiu.** Pellegrino Miklós beje-
lentette a rendőrségnek, hogy Lajos nevű
5 éves fia eltűnt.

x Magyar ház a Lidón. A 20 szobás
Guttman-penzió Lido Via Lazzaro
Mocenigo 10. Velence s a Lidó egyetlen ma-
gyar háza. Penzió 12—13 lira. Magyar
konyha s személyzet.

Richter cipői a legjobbak és lelegegánsabbak.
RICHTER FERENC cipésmester Fiume Corso 37,
Via Municipio 2 és Abbazia Reichstrasse 39.

— Szappantolvajok. A minap megirtuk, hogy a via Acquedotto közelében egy rendőr 80 kiló szappant tartalmazó ládát talált. A körülmények arra mutattak, hogy a szappan lopás útján került oda. Tegnap este ismét talált egy rendőr egy ilyen ládát a via Acquedotto és Salita del Calvario között. Ebben a ládában 70 kiló szappan volt. A rendőr szerint két gyanús külsejű fiatalembert látott a Salita Calvario felé menekülni s valószínű, hogy ezek a tolvajok.

— Válgózás a Julián-iskoláknál. A Julián Egyesület iskoláinál a jelen iskolai évben a következő áthelyezések történtek. Ivacsics József Babinagórára igazgató, Bogovác Lajza Babinagórára osztálytanítónő, Rádl Mihályné Breskára osztálytanítónő, Hochholzer József Csemernica-pusztára vezető-tanító, Gumilár Ferenc Gacsistére oszt. tanító, Berecz László Govedjepolyére vezető-tanító, Kálóczi Mária Hertkoveére oszt. tanítónő, Rácz Géza Marincére oszt. tanító, Keszeics Lajos Osekovora igazgató, Koch Antal Pasiánra oszt. tanító, Csáki István Serajevóba oszt. tanító, Csáki Istvánné Serajevóba oszt. tanító, Kucsera Adél Serajevóba oszt. tanító, Lénárth Imre Ujszerajevóba igazgató, Csacsovits István Ujszerajevóba oszt. tanító, Csacsovits Istvánné Ujszerajevóba oszt. tanító, Videcz János Szotra igazgató, Tóby István Sztarinba igazgató, Árpássy Kálmán Terezinopoljére igazgató, Wirth Béla Zdeneci-pusztára oszt. tanító, Nagy György Laszovácra vezető-tanító minőségben. — Uj tanítóknak kinevezettek: Huszár Dezső Aladár-pusztára oszt. tanító, Deszeesár József Brhavaera vezető-tanító, Müller Gyula Brubisnopoljére oszt. tanító, Mák Aladár Humljaniba vezető-tanító, Birinyi József Ivanoveira vezető-tanító, Hangl Ferenc Kuszonya-pusztára oszt. tanító, Kárp Mihály Laszovácra oszt. tanító, Bott Ferenc Lipikre oszt. tanító, Schál Ferenc Nagybrsljanicára oszt. tanító, Sandy Mihály Nagycepilackra vezető-tanító, Molnár Ferenc Netecsa-pusztára vezető-tanító, Waldherr Ferenc Nikincére oszt. tanító, Rádl László Osekovóra oszt. tanító, Poredos István Rezovácra vezető-tanító, Wirth Imre Supljalinára vezető-tanító, Nagy Lajos Szokolovácra oszt. tanító, Remlinger András Sztarinba oszt. tanító, Csógl Mátyásné Mostárba oszt. tanító, Horváth Vilmos Paliszálásra vezető-tanító minőségben. Uj Julián-iskolák létesültek: Govedjepolje, Grbavae, Humljani, Ivanovei, Rezovae (Horvátország) és Vuésiak (Bosznia.)

— Magyar ember kalandja Zágrábban. Vocza József orahovici vasutépítő vállalkozó Zágrábba utazott a napokban, mert dolga volt az főmérnöki irodában. Éjfélkor ért Zágrábba, végigjárta az összes szállodákat, de nem kapott szobát. Kiment az állomásra s ott leült a perironon az egyik padra s elszunnyadt. Alig ült ott 15 percig, midőn felriadt, mintha valaki a zsebében kotorászott volna. Tényleg eltűnt zseborája s a belső zsebéből a feljegyzési könyve, kivágták a zsebet. Senki más nem volt a perironon mint egy marcona ember. Vocza József utána ment s felszólította, hogy jöjjön vele a rendőrségre, mert őt gyanúsítja a lopással. Az illetőnek, a bal kezében egy olló volt, azazal vágta ki a zsebet. Az ismeretlen neki ment Voczának, de ő nem vesztette el lélekjelenlétét, hanem a földhöz vágta. Az ismeretlen az ollóval megakarta sebezni, de nem sikerült. Majd hirtelen felugrott s újra támadt. Vocza ekkor mellbe lökte, úgy hogy a zsebtolvaj hanyatt esett. Vocza kiabált rendőr után, de az természetesen nem jelentkezett. A zsebtolvaj a sétátér felé menekült s elvesztette szem elől.

— Uj kivándorlási trükk. A kivándorlási ügyvédek újabb trükköt eszeltek ki a kivándorlók számarányának gyarapítására. Egyes magyar és német lapokban apróhirdetéseket jelentetnek meg, amelyekben felszólítják a megfelelő korban levő egyéneket, hogy kereskedelmi hajókra matrózoknak jelentkezzenek. Kiderült utóbb, hogy a jelentke-

zők kivándorlókként a tengerentuli országokba kerültek, ahonnan nem tértek többé vissza. Különösen vidékiek közt van nagy sikere a kivándorlási vállalatok újabb fogásának, miért is a hatóságok most fokozott őberséggel figyelik a kivándorlási vállalatok működését.

— Corso mozi. Ma esti műsor: A halál tornya, dráma. — A ló nem szereti a gazdáját, bohózat.

— Berlin-szálloda Budapest. A főváros élete újból egy látványossággal lett gazdagabb. A Révay-utca 10. sz. a megnyílt a 140 díszesen berendezett szobából álló Berlin-szálló, melynek vezetését Winkler Ottó, az abbaziai Lederer-penzió volt igazgatója, a Royal nagyszálló volt titkára, a berlini Hotel Monopol volt igazgatója vette át, ami egymagában garancia a szálló előkelő szakszerű vezetésére.

TŐZSDE.

	Szept. 15 zárlat	Mai ár 1/2 óra
Budapesti Értéktőzsde.		
Magyar hitelrészvény	829.—	827.50
Osztrák hitelrészvény	629.50	629.50
4%-os koronajáradék	81.20	81.30
Osztr.-magy. államvasut.	705.—	704.—
Jelzálogbank	426.50	425.—
Leszámitelőbank	515.—	515.—
Hazai Bank	285.—	285.—
Magyar Bank és Kelesk. R.-T.	563.25	561.—
Rimmurányi	705.75	703.—
Ságotarjani	774.—	773.—
Közuti Vasut.	637.25	636.—
Városi Villamos	366.25	359.—
Adria	584.—	587.—
Déli Vasut.	131.—	—
Magyar Cukoripar	2785.—	—
Rizsgyár	3860.—	—
Budapesti Gabonátőzsde (50 kilogrammonként.)		
Búza októberre	10.97	11.96
Búza áprilisra	11.68	11.64
Rozs októberre	8.22	8.15
Tengeri májusra	7.13	8.10
Tengeri augusztusra	—	—
Te geri szeptemberre	—	7.06
Zab októberre	7.33	7.51
Bécsi Értéktőzsde.		
Osztrák hitelrészvény	630.50	629.50
Magyar hitelrészvény	826.—	825.—
Osztrák magyar államvasut.	705.—	703.50
Déli Vasut.	—	129.50
Alpesi	918.50	907.50
Skoda	826.—	821.50
Osztr. koronajár.	82.—	—

Fiumei és trieszti értékek:

	Legutóbbi köte- sek átlagár.
Fiumei 4%-os kölcsönkötv.	92.—
Banca Fiumana	650.—
Fiumei Kereskedelmi Bank	295.—
Fiumei Népbank	115.—
Litorale Bank és Takarékpénztár	240.—
I. Horvát Takarékpénztár	6100.—
„Indeficienter“ tengerhajóz.	500.—
Magyar-Horvát Gőzhajótárs.	1500.—
Magyar-Horvát Szabadhajózás	1130.—
Orient tengerhajózási társ.	1380.—
Ált. Forgalmi r. t. régi	1900.—
„Uj“	1760.—
Magyar Olajgyár	202.—
Austro-Americana	295.—
Navigazione Libera Triest	633.—
Osztrák Lloyd	625.—
Stabilimento Tecnico	9525.—
Ampelea Szeszpároló Rt.	426.—
I. Trieszti Rizsgyár	732.—
„Kerka“ dalmát vízművek r. t.	438.—
Spalato Portland Cement	365.—
Assicurazioni Generali	830.—
Riunione Adriatica	3130.—

Olcsó tűzifa

felaprítva kapható az Első fiumei parkettgyár és gőzfűrésztárs. r. t.-nél házhoz szállítva tonnánként (1000 kilo) 25 koronáért. Legkisebb szállítás egy fuvar (körülb. 2 tonna). Telefon 16-29 és 39.

Benedek Zsigmond

fodrász, Abbázia. Villa Miramar (Viktoria penzió mellett.)

Kütnön Uri és női terem, hajmosás, hajszáritás, villamos arc massage, onduláció, manicure pedicure. Telefon 121.

Távirat — Telefon.

—o—

Vámbéry a ravatalon.

BUDAPEST, szept. 16. A kerepesi-temető halottasházában van felravatalozva Vámbéry Ármán, egyszerű koporsóban fekszik, kandeláberek és virág nélkül. A halottat saját rendelkezése folytán egyszerű református szertartás mellett temetik. György angol király táviratilag kondoleált a családnál.

Kossuth Ferenc házasodik.

BUDAPEST, szept. 16. Kossuth Ferenc nauheimi kurája után, most Solton özvegy Benyovszky grófné birtokán üdül. Kossuth állítólag már jegvet váltott az özvegy grófnéval és nemsokára megtörténik a házasság. Kossuth most 72, a grófné 70 éves. Kossuth — a hír szerint — aztán végleg visszavonul a politikától.

Uj aviatikai világrekord.

PÁRIS, szept. 16. Collerot francia aviatikus Pavignyből Párisba röpült. A 190 kilométernyi utat 50 perc alatt tette meg, a mi új világrekord a sebességben.

Asztalos és bárónő.

SZEGED, szept. 16. Érdekes házasságkötés volt ma a szegedi anyakönyvvezető előtt. Ratkó Jenő 24 éves asztalos vette nőül Kozsán Izabella bárónőt. A házasság ellen a bárónő atyja semmiféle ellenvetést sem tett.

—o—

A kolera.

BUDAPEST, szept. 16. Budapesten ma egy kolera megbetegedés fordult elő. Hivatalos jelentés szerint Bács-Bodrogmegyében 1, Temesmegyében 1, Torontálmegyében 3, és Beregmegyében 5 koleraeset van.

—o—

Horvátok és olaszok.

ZÁRA, szept. 16. Az olasz lakosság tegnap népes gyűlést tartott, amelyen a trieszti olasz egyetemért agitált. Rizzi dr. és Pitaeo reichsrath-képviselők szónokoltak, gyűlés után pedig zárt sorokban tüntető körmenetet rendeztek a városban. A horvátok megtámadták a menetet, botokkal mentek egymásnak, míg végre jött a rendőrség és a csendőrség és véget vetett a verekedésnek. Napközben még többször megütköztek a városban a horvátok és az olaszok.

—o—

Lerombolt orosz emlékoszlop.

SZENTPÉTERVÁR, szept. 16. A most Romániához került, azelőtt bolgár területen, az arabkanaki síkon állt egy orosz emlékoszlop, az ott 1877-ben, a törökök elleni háborúban elesett orosz katonák emlékére. Román tisztek és katonák ezt az emlékoszlopot lerombolták. A román kormány vizsgálatot indított.

—o—

Letartóztatott magánnyomozó.

BUDAPEST, szept. 16. A rendőrség óvadéksikkasztás miatt letartóztatta Bokor Miksa magánnyomozót. Érdekes, hogy annakidején Tisza felügyeletével, most pedig Andrassy szemmel tartásával volt Bokor megbízva.

—o—

Nagy szerencsétlenség.

CSIKSZEREDA, szept. 16. Az állomás közelében levő négy méter mély tavon esónakáztak Král János és neje, továbbá Bogáthy ügyvédné kis gyermekével. Jakab József erdőigazgató két leánya és Nagy László dr. körorvos. Az ügyvédné kis gyermeke a vízbe esett, mire az orvos utána ugrott. Bogáthy ügyvéd a partról nézte a jelenetet, ő is vízbe ugrott, hogy segítsen. A esónakban maradottak között nagy izgatottság támadt, felugráltak, amitől a esónak felborult és mindnyájan a vízbe estek. Az orvos egymásután mindnyájukat kimentette

kivéve Králmét, aki belefutott a vízbe. Bogáthy ügyvéd annyira kimerült, hogy elmerült a vízbe és többé nem látták. Felesége a kiállott izgalomtól nevetőgöresöket kapott és meghalt. Nagy László orvos a kimerültségtől súlyos beteg.

Vérontás.

VALONA, szept. 16. Az Erzaniza-hidnál heves küzdelem volt montenegróiak és gruda-törzsbeli albánok között. Mindkét fél veszteségeket szenvedett, de egyik sem di-
—o—

Letartoztatott zsebtolvaj.

BUDAPEST, szept. 16. A keleti pályaudvaron a rendőrség letartoztatta Clark Gyula 22 éves zsebtolvajt.
—o—

Katasztrófa a templomban.

MILANO, szept. 16. Pármában nagy ünnepekre készültek. Verdi születésének századik évfordulóját akarták megünnepelni és erre az alkalomra a XIV. században épült Carmine-templom belső részét koncertteremmé alakították át. Sok munkás dolgozott a fagerendázaton, mikor az egész építmény összeroppant és maga alá temette a munkásokat. Még nem lehet tudni, hogy hány áldozata van a katasztrófának.
—o—

Halálos repülés.

BUKAREST, szept. 16. Vlaicu román aviatikus tegnap át akart repülni a Kárpátokon, hogy résztvegyen az erdélyi román ünnepségeken. Repülése alkalmával egy új modelljét használta. Ploesti és Sinaja között, Campina község mellett a motor hirtelen felmondta a szolgálatot, a földre zuhant és Vlaicu maga alá temette. Az aviatikust teljesen szétzúzott tagokkal, halva találták a géproncsok alatt. Vlaicu aviatikus halála egész Romániában mély benyomást tett. Halálát nemzeti szerencsétlenségnek tekintik.
—o—

Az eltűnt tanár.

BUDAPEST, szept. 16. A Zalaegerszegről eltűnt Korponay István tanárt az utcán kóborolva ma Budapesten megtalálták. Az orvosok elmebaját, paralyzist és tüdővérszt konstatáltak rajta.
—o—

Olajba fult.

BUDAPEST, szept. 16. A Budapesti Olajgyár Részvénytársaság gyártelepén Schuster Ferenc 19 éves napszámos egy olaj tartóba esett és belefult.
—o—

Elevenen eltemetett gyermek.

PRÁGA, szept. 16. A Königlische Weinberge városrész kálváriáján tegnap borzalmas eset történt egy temetésen. A pap éppen beszélt egy kis gyermek koporsóját, föl akarták emelni, hogy a sírhoz vigyék, mikor a szülők a koporsóból gyanus neszt hallottak. Hiába mondta a pap, hogy esélőnek, az apa nem engedte elföldelni a ko-

porsót, míg még egyszer föl nem nyitják. Teljesíteni kellett a szülők kérését és tényleg ott a ravatalon fölnyitották a koporsót. A gyermek hason feküdt, két keze a koporsó oldalfalához volt feszítve. Még élt, teste meleg volt. Hamarosan orvost hívtak ki a temetőbe, aki mesterséges lélegzést alkalmazott, de már késő volt, a gyermek meghalt. A gyászoló nép elszörnyűködve oszlott szét. A szerencsétlen kis halott Stepanek háztulajdonosnak kilenc éves leánya, Vlasta. A holttestet a temetőből elvitték a halottaskamrába és megindították a hatósági vizsgálatot. A szerencsétlenség úgy történt, hogy a kis leány súlyos betegség után egészen megmerevedett és az orvos felületesen konstatálta a halált.
—o—

Hat család katasztrófája.

BERLIN, szept. 16. Kóburgból jelentik: Ma éjjel gázrobbanás történt, amely romba döntött egy házat. Az utcai gázvezeték megrepedt és a kiömlő gáz meggyuladt. A bedült házban hat család lakott. Az explózió teljesen szétvetette a falakat és még nem lehetett a romokat eltakarítani. A hat család valamennyi tagja a beszakadt falak alatt van. A városi gáztársaság vezetője is halálosan megsebesült.
—o—

A mexikói forradalom.

NEWYORK, szept. 16. Mexikói távirat szerint kedden, e hónap 9-én a lázadók összeütköztek Pedro Ovjeda tábornok csapatával. A harcban 300 főnyi kormányhü és kétszáz lázadó elesett. A kormány azonban csapatainak győzelmét állapította meg, mert a lázadók megfutamodtak és sokan közülük fogságba kerültek.
—o—

Zavargások Szófiában.

BELGRÁD, szept. 16. Ide érkezett hírek szerint Szófiában a katonaság a király és Daney ellen nyugtalanodik. Két tábornokot, akik a katonaságot le akarták eszesíteni, elkergették és megsebesítettek.
—o—

A török-bolgár tárgyalások.

KONSTANTINÁPOLY, szept. 16. A török és bolgár tárgyalások mai ülése magánjellegű volt.
—o—

BERLIN, szept. 16. A Nordd. Allg. Ztg. a múlt heti török-bolgár tárgyalásokkal kapcsolatban a következőket írja: A forgalomban lévő hírek egy része komoly nehézségekről, másik része pedig befejezésről szól. Az igazság valószínűleg középen lesz. A megegyezés kilátásban van és nem annyira a tárgyalók hivatalos összejövetelein, mint az ezekkel párhuzamos tanácskozásokon készül. A határkérdés több fontos pontjában már elvben nyilván létrejött a megegyezés. A Görögország és a porta között legutóbb élénkebbé vált tárgyalásokról is Konstantinápolyból és Athénből egyaránt bizonyos haladást jelentenek.
—o—

Albánia határai.

SKUTARI, szept. 16. Az a nemzetközi bizottság, mely Montenegró és Albánia között meg fogja állapítani a határokat, ma elindult a helyszínére, hogy a kitűzési munkálatokat megkezdhesse.
—o—

Kirkkilissze a törököké.

KONSTANTINÁPOLY, szept. 16. A béketárgyalások folyamán megállapodtak, hogy Kirkkilissze a törököké marad.

CIRKVENICA.

Therapia pavillon.

Elsőrendű kávéház. Kitűnő italok fagylalt, hideg felvágott stb. Olcsó árak. Naponta Horváth Gábor hírnemes kisbögös cigányzenekara hangversenyez.

Hutter Ferencz

a fiumei De la Ville volt főpincére.

VELENCE

Bonvecchiati szálló

a Szt. Márk-tér közelében. Villanyvilágítás lift, gőzfűtés, fürdők, nagy étteremk.

—o— Teljes penzió napi 10 liráért. —o—

Hotel Bellevue

Cirkvenica.

legközelebb a molóhoz, a tengerparton, fedett és nyitott terrasse-szal.

Kirándulók kellemes uzsonnahelye.

Olcsó utókúra és téli idény.

Szept. 1-től mérsékelt árak, pensio K. 5.50-től kezdve. Fürdők a házban, fűthető szobák.

Meršlavić. vendéglős.

DR. MAHLER

SANATORIUMA, ABBAZIA

üdülők részére

Ideális nyári tartózkodás. Teljes penzió 10 koronától kezdve. Nagy árnyas park.

Szénsavas és tengeri fürdők, hidegvizgyógyintézet, hízaló és étrendi kurák. Egész éven át nyitva.

—————
Ekszer - arany - és chinaezüst - áruk

Steiner Ferencz

Fiume, CORSO 35.

Telefon szám 206.

dús választékban szigorú szolid kiszolgálás mellett kaphatók

—————

Tudja Ön már,

: hogy mi az :

ALGA?

Az ALGA egy kizárólag növényi nedvekből készülő gyógyszer, mely biztos eredménnyel használható **csúzfájdalmak, fejfájás, fogfájás, kellemetlen szájszag, nátha, gége és mellhurutok, gyomorgyengeség, hányás, tengeri betegség és ájulás** ellen valamint használható a rossz levegőjű betegszobák levegőjének tisztántartására és bármely szoba levegőjének illatosítására.

Kapható kizárólag!

Budak D.

gyógyszertárában

VIALE DEAK — FIUME — VIALE DEAK

KÖZGAZDASÁG.

KIVÁNDORLÁS.

Ósi közmondás, hogy Magyarországon kívül nincs élet, de ha van is, az nem ér föl azzal, ami nálunk van. Egyszóval Magyarország a világ közepe, a bokréta isten kapuján, a tejjel-mézzel folyó Kánaán, ahol egyedül érdemesélni e világon.

A régi jó táblabírák kevélyen, dagadó kebelrel idézgették pipázgatva nyugalmasan a tornácán. Gyönyörű mondás ez, el kell ismernünk. Pedig mennyi metsző guny van benne! Csak nézzünk végig az országon, a melyből álutakon, bujkálva, fifikával, ravaszsággal, törvénytelen utakon szöknek ki az emberek. Ezerszámra mennek el innen, nélkülözésnek, bujdosásnak, borzalmas bizonytalanságnak vágnak neki, csak hogy ebből az árva országból kiszabadulhassanak.

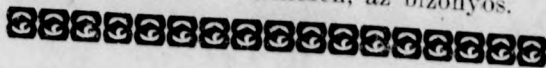
Nincsen nap, hogy ne fognának el kivándorlási ügynököket, hogy ne tartóztatnának le kiszökni akaró embereket; nem mulik el nap, hogy ne hozna hirt az újság olyanokról, akik legkülönfélébb ügyeskedésekkel akarnának átsiklani a határon. Milyen megdöbbentő könyv lenne abból, ha valaki elővenné valamelyik újságnak egy egész évfolyamát s úgy egymás mellé rakogatná ezeket a híreket! Mint mikor az égő nából rohannak ki a bentrekedtek, ki a kapun, ki az emeleti ablakból ugrik le, ki a pincéből mászik föl lihegve a szabad levegőre. Csak ki, ki az égő házból!

Es mennyi találatkonyság, mennyi kétségbeesett praktika van abban, ahogy ezek az emberek át igyekeznek surranni a határon. Automobil rohan rohan Bécs felé. Lukszus-autónak lehetne nézni, amely vigkedvű kirándulókat visz, de nem kirándulók ülnek bent, hanem — kivándorlók. Nagybetegek, félig haldokló ember utazik föl Bécsbe, orvosi bizonyítvány is van nála, amely egy bécsi orvost ajánl szükséges műtét elvégzésére, de a határrendőrnek jó szem van és kiséül, hogy a beteg makkegészséges, csupán — ki akar vándorolni. Pörös emberek utaznak át a határon, bírósági idézés van náluk, amely Ausztriába szólítja őket és kiséül, hogy — a kivándorlási ügynök csinálta ki az egészséget, inszenált dolog az egész pör, csak arra kellett, hogy átszökhesse a határon. Buesusok meennek a határ felé. Pészületet visznek elől és templomi lobogót amelyen Szűz Máriának, Magyarország patronájának képét lengeti a szél. Énekelnek is ájtatos zengedéssel és — igyekeznek kifelé az országból. Mert a buesú csak ürügy a kivándorlásra.

Mindennap jön egy-egy ilyen hír. A magyar határokon esendőrök állnak. Hegyesre fent szuronnal és élesre töltött puskával. Elállják a vasutak útját, elzárják az országutakat és ott leselkednek a hegyek szorosai és ösvényei között. Puskával, karddal, szuronnal, revolverrel őrzik a magyar határt a mareona esendőrök, hogy emberfia ki ne szökhesse az országból...

Igen, mert itthon még éhen halni is jobb talán, mint másutt boldogulni. De ha nem jobb is, kutyakötelesség. Urak, akik illetékesek, hát nem barbárság, nem az emberi szabadság legdurvább korlátozása visszatar-tani nyomorban azokat, akik talán másutt jobb megélhetést szerezhetnének? Am, ha a kivándorlást megakadályozó szigorú törvények és rendelkezések enyhítése hazafiatlanság volna, akkor miért ne madnak ezer meg

ezer keresetnélküli embernek munkaalkalmat itthon az országban? Mert igaz lehet, hogy Magyarországon kívül nincs élet, de hogy itt igazi, minden dolgos, munkaszerető embert tápláló élet nincsen, az bizonyos.

APOLLO-SZÍNHÁZ.

Via Aless. Volta 6. Igazgató Troppauer H.

Szenzációs

Oriási Családi Programm.

Minden szám egy sláger

John Mentros Csoport

jongleur-jelenet, 3 hölgy és 3 férfi.

The three Galoey's

akrobaták

Doris Ella

magyar énekesnő.

Nelken Ellen

Olasz átváltozó szubrett

Thick & Thin

excentrikusok

Christl Felsen

Operette-énekesnő

Marga Marguitta

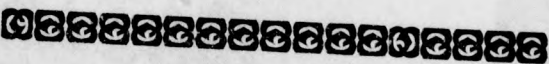
spanyol táncosnő

RUDOLFI RUDOLF

új programmal

és a többi szerződött művészek fellépte.

Előadás után kabaré szabad be-
menettel.

Mindenkinek kedves

Ajándék

FIUME
kikötőből

1 zsák kávé

(en miniature) finom
pörkölt kávéval tölt-
ve

Kapható - 3 minő-
ségben -
G. STOCHEL csemegezetében

Igyék naponta 1—2 palaczk

Szent István
Dupla-malátasört

A söriparban korszakot alkotó a „Kőbányai Polgári Sörfőzde” ezen világhírű söre, amelyet ma már minden országban utánoznak. Nemcsak a legélvezetesebb üdítő ital, de csodálatos gyógyhatása is van idegesség-, étvágy hiány-, vérszegénység-, álmatlanság-, tüdő- és gyomorbetegségeknél; igen ajánlható lábbadozó betegeknek és szoptató nőknek is.

Ajánlja: Noerden tanár Bécsben;
Koranyi tanár Budapesten;
Glax tanár Abbáziában és számos más
szaktekinetély.

Kapható:

Frisztöltésű palaczkokban minden fűszer
és csemege kereskedésben. Frissen csapról
kimérve minden előkelő étteremben.

VENEZIA

HOTEL PENSION VENIER

San Marco Ponte Goldoni. Szobák 2 1/2 lirá-
ói, teljes ellátás napi 8 liratól feljebb. Némett
kiszolgálás.

Az előrehaladt
idény miat!

Bátorkodunk ezennel a következ-
ző cikkeket mélyen leszállított árak
mellett ajánlani:

Levantine, szegélylyel
garantált színek

à Kor. —.48

Fehér ruhavászon bos-
nyák módra

à Kor. —.26

Csikos creppon leg-
ujabb divat

à Kor. —.38

Percail, elegáns minták

à Kor. --.50

Panama, minden mo-
dern színben

à Kor. --.90

Szinezett zefir, leg-
ujabb minták

à Kor. --.85

Voil de Laine, tiszta
gyapju modern minták

à Kor. 1.--

Eponge (szivacsos) min-
den színben sima és
mintázott.

Tisztelettel

WEISS M.

FIUME, CORSO 11.

Trieszt Corso 9.

Bécs IX.

Szabott árak.

Divat- és kézműárucikkek, férfiruha-
szövetek, selyemárúk, szőnyegek, butorszö-
vetek, fehérneműek, gyapotárúk, női- és
gyermekkonfekciók, csipkék, himzések, szal-
lagok és az összes felszerelési cikkek eladása

Velenice

San Marco szálloda

(Campo S. Luca).

Modern berendezés. — Fürdők. — A génuai
kiállításon dicséret okmányokkal kitüntetve.
SZOBÁK 2 és fél LIRÁTÓL FELJEBB.

MERCEDES

Az autók királya!

== Bárdi r. t. ==

Budapest VI Lehel-utca 25 sz.

Városi üzlet: V. Mária Valeria u. 1.

Dunántuli fiók: **GYOR.**

Ne fogadjon el más lámpát, mint

„TUNGSRAM“

felírásu valódi drótlámpát

Hazai gyártmány!!

Óvakodjunk utánzatoktól!!

Gyártja: az Egyesült Izzólámpa és Villamossági R. T. Ujpest. 4.

RITKA ALKALOM!

Egy 18|22 lörös, négyhengeres használt

AUTOMOBIL

a világhírű „Mercedes“ gyárból (a legjobb autogyártmány) ötüléses karosszériával, kitűnő állapotban

4600.-- kor.ért eladó.

Cím a kiadóhivatalban.

A via Giuseppe Parini-ban a Tomasich házban,

új cipész üzletet

nyitottam, melyben csakis mérték után a legegészségesebb és legkényelmesebb cipőket készítem. Fájós és hibás lábakra különös gondot fordítok!

Dobozy Dániel

angol és francia cipész, mű és orthopéd különlegessége készítője.

Nyomatott a „POLINNIA“ Fiumei Kereskedelmi Nyomdában (Telefon száma 400).

A kinek eladó **használt butora** van vagy **olcsón akar butort venni** (részletfizetésre is) forduljon bizalommal

HERSKOVITS S. butorkerekedőhöz

Via G. Parini 6. szám.

Telefon 12-08 szám.

A legajánlatosabb fiumei szállók:

„Deák“ szálló

a Deák-korzón és dependance-a a

„Bonavia“ szálló

Via Edm. De Amicis 4.

Mindkét szállóban kitűnő konyha és árnyas kertek. Fajborok és köbányai polgári sör.

Tulajdonos

Ederer-Burger Gyula.

Ujságkihordó fiukat

vagy asszonyokat
jó fizetéssel felvesz.

A TENGERPART

kiadóhivatala.

ADRIA szálloda és étterem

Adamich - utca

Tulajdonos: DE NEGRÍ TRANQUILLO

Kedvelt találkozóhely

A városcentrumában, a hajóállomások közelében villamos vasuti megállóhely. Pompás kilátás a tengerre. Kényelmes és elegáns szobák, fürdők villanyvilágítás, mérsékelt, árak.

Kitűnő német és olasz konyha.

A legjobb dalmát és házi borok, állandóan friss sör.

PECSINEI SZANATORIUM SUSAK-FIUME.

Remek fekvés a tengerparton. Belső és sebészeti betegségek részére. Lábadozók részére is. Modern berendezés. Kitűnő hideg és meleg tengeri fürdők. Műtő berendezés. Röntgen sugarak, villamos gyógykezelés stb.

Szobák, teljes elátással 10 K-tól. Orvos választás tetszés szerint.

Felvilágításokat nyújt

Telefon 500.

Az igazgatóság,

Táviratok: SANATORIJ - SUSAK.

HELLER és OPENHEIM

magyar fűszer üzlet, legolcsóbb élelmiszer bevásárlóhely.
Fiume, Mercato coperto 5.

a kis vásárcsarnokkal szemben.

A legolcsóbb bevásárlási forrás, fűszer, csemege, vetemény és gyarmatárakban. Hetenként 2-szer friss vágott ludak. Mindent házhoz szállítva, lelkiismeretes szolid és pontos kiszolgálás.

TELEFON 474.

Gyenge férfiak! Öregek és fiatalok!

Ne csüggedjete!

Feltaláltam

a férfierő gyengeségének (neurasthenikus impotenciának) azonnali megszüntetését. Nem belsőleg beveendő gyógyszer. Kérjen zárt boríték alatt megküldendő ismertetőt 40 fillér postabélyeg csatolása mellett.

Cím: „Nova Mechanika 16r“,

Fle tréiokb40, Budaest—Főosta.

Lido - Venezia

SPLENDID-HOTEL

(Villa Principessa Giovanna.)

Elsőrangú szálló 100 szobával. — Kitűnő konyha. — Penzió 11—15 lira. ::

Hotel Pilsen Meublé

110 szobával 3 lirától személyenkint. Lift, fürdők.

Motocsonak

Caprani G. tulajd.

Tripcovich D. és Tsa. hajózási vállalata
Naponkénti nyári gyorsvonal

Triesztből Velencébe és vissza

a Venezia és Wurmbrandt gyorsgőzösökkel.
Az ut tartama csak 3 óra.

Indulás Triesztből naponta 8 órakor d. e. Indulás Velencéből naponta 2 órakor d. u. vasárnap 8 órakor d. u.

Egy tisztességes

ujságáruló rikkancsot

napi 2-3 korona biztos keresettel
délutáni foglalkozásra keres

A TENGERPART

kiadóhivatala.

Irodai gyakornok,

ki a magyar nyelven kívül a német, olasz vagy horvát nyelvet is bírja, kezdő fizetéssel helybeli irodában felvétetik, Cím a kiadóban.